

Biatorbágyi

iskolafejlesztési koncepció

az önkormányzati feladat-ellátási kötelezettség és tanügyigazgatási, szakmai szempontok alapján

(munkaanyag)

Mennyi időre? Mit? Mennyit? Melyik városrészben? Mikor? Miből?

Ez a hat kérdés egy olyan összefüggésrendszert alkot, hogy csak együttes vizsgálatuk alapján hozható meg az a döntés, amely a ma ismerhető feltételek alapján lehetővé teszi Biatorbágy közoktatási feladatainak optimális ellátását. Már annak eldöntése sem könnyű, hogy milyen sorrendben érdemes megválaszolni a kérdéseket. Az alábbiakban felvázolunk egy lehetséges logikai sorrendet, ami ha nem is vezet el a végső megoldáshoz, arra alkalmas lehet, hogy megvitatása közelebb vigyen hozzá.

Mennyi időre tervezünk?

Biatorbágy városfejlesztése olyan demográfiai helyzetet teremtett, amelynek hatásai legalább két évtizedre meghatározzák a humán közszolgáltatások, benne az iskolaügy fejlesztési igényeit. Kiindulópontunk a 2021-ig szóló demográfiai előrejelzés, amely hat évvel ezelőtt készült, és bár időközben a pénzügyi, gazdasági folyamatok markánsan megváltoztak, előrejelzései eddig teljesen reálisnak bizonyultak. Ez a dokumentum a lakosság, ezen belül az iskoláztatás szempontjából releváns korcsoport egyenletes növekedésével számol a vizsgált időszakban. A tanulmány egyértelműen leszögezi, hogy a népességnövekedés döntő forrása a bevándorlás, ami azt jelenti, a városnak vannak eszközei a folyamat befolyásolására. Biatorbágy fejlődése az országos folyamatokon kívül nagy mértékben függ szűkebb környezete, a Zsámbéki-medence fejlődésétől, tehát olyan külső bizonytalansági tényezők befolyásolják, amelyek óvatosságra intenek a tervezésben.

Az biztosan tudható, hogy 2011-ben hány kisgyermek jár Biatorbágyon óvodába, és közülük hányan töltik be a tanköteles kort az elkövetkező két évben:

	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves
Vadvirág Óvoda	9	36	27	30	0
Pitypang Óvoda	13	24	20	12	0
Csicsergő Óvoda	29	50	50	24	0
Meserét Óvoda	27	54	48	30	1
Legóvár Óvoda	9	29	5	17	3
Összesen:	87	193	150	113	4

(Forrás: Benedek Elek Óvoda, OSA 2010.)

Ez meghatározza az indítandó első osztályok számát, amelyek felmenő rendszerben feltöltik az iskolai évfolyamokat. Tehát az óvodai létszámokból kiindulva biztos, hogy a következő két évben növelni kell az első évfolyamok csoportjainak számát, 2012-ben egy, 2013-ban az ideikhez képest két osztállyal. Ha a felsőbb évfolyamokon nem kerül sor összevonásra, ez a bővítés 2020-ra eredményezi 64 tanulócsoporthoz jelenlétét az általános iskolai oktatásban. Ez egy nagyon óvatos becslés, feltételezi, hogy továbbra is a jelenlegihez hasonló arányban vándorolnak más településre az iskolások.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Ö
2011/2012	6	6	6	4	4	4	4	4	38
2012/2013	7	6	6	6	4	4	4	4	41
2013/2014	8	7	6	6	6	4	4	4	45
2014/2015	8	8	7	6	6	6	4	4	49
2015/2016	8	8	8	7	6	6	6	4	53
2016/2017	8	8	8	8	7	6	6	6	57
2017/2018	8	8	8	8	8	7	6	6	59
2018/2019	8	8	8	8	8	8	7	6	61
2019/2020	8	8	8	8	8	8	8	7	63
2020/2021	8	8	8	8	8	8	8	8	64

Ha a város tovább fejlődik, és még egy osztállyal bővül az első évfolyam, akkor a következő nyolc évben 72-re bővülhet a tanulócsoporthoz száma.

2021/2022	9	8	8	8	8	8	8	8	65
2022/2023	9	9	8	8	8	8	8	8	66
2023/2024	9	9	9	8	8	8	8	8	67
2024/2025	9	9	9	9	8	8	8	8	68
2025/2026	9	9	9	9	9	8	8	8	69
2026/2027	9	9	9	9	9	9	8	8	70
2027/2028	9	9	9	9	9	9	9	8	71
2028/2029	9	9	9	9	9	9	9	9	72

Ezt a tény érdemes annak tudatában megszívelni, hogy, az általános iskola 2011. április 3-ai adatai szerint a tanköteles kort idén betöltő gyermekek száma a városban 236 fő, akiknek a felvételéhez 9 első osztály kellene. Paradox módon örülni kell annak, hogy ki ilyen, ki olyan érthető, méltányolható ok miatt nem iratkozott be az iskolába.

Mit kíván az önkormányzat felvállalni a közoktatási feladatok palettájából?

Ebben a ciklusban biztos, hogy megváltozik az önkormányzati törvény, a közoktatási törvény és az oktatási feladatok finanszírozási rendszere. A változás iránya sejthető csupán. A kiszivárgó információkból az látszik kirajzolódni, hogy az infrastruktúra biztosítása, fenntartása önkormányzati feladat marad. Azt viszont, hogy milyen épített környezetre lesz szükség, az határozza meg, hogy milyen képzési kínálatot szeretne biztosítani a város a felnövekvő nemzedékek számára. Többféle megoldás lehetséges:

- általános iskolai oktatás emelt szintű képzés nélkül
- általános iskolai oktatás egy vagy több emelt szintű képzéssel, esetleg sportiskola
- nem integrálható SNI tanulók oktatása, nevelése, esetleg térségi szerepvállalással
- középfokú szakképzés
- felsőfokú szakképzés
- gimnáziumi képzés 4 évfolyammal, esetleg nyelvi előkészítő osztállyal 0. évfolyamon
- 6 vagy 8 évfolyamos tehetséggondozó középiskola 1 vagy 2 párhuzamos osztállyal

Bár korainak tűnik a felvetés, de az sem elhanyagolható kérdés, hogy milyen szervezeti formában fognak működni a különböző helyeken található iskolák. Lehetséges három vagy négy teljesen önálló intézményt létrehozni, de bizonyos érvek szólnak az integrált szervezet mellett is. Léteznek példák jól működő, többféle közoktatási, közművelődési és szociális intézményegységeket is magukba foglaló hatalmas intézményekre. Ez nem biztos, hogy kizárja a családias, közösségteremtő iskola megvalósulását. Inkább a szervezeti, vezetési kultúra, személyes rátermettség számít. Vessünk egy pillantást arra, hogy mit jelent a szaktanteremek kihasználtsága és a humán erőforrás szempontjából ez a kérdés:

Egy fizika-kémia szakterem, iskolánként 30 szakóra megtartását teszi lehetővé méltó körülmények között. Az építészeti döntés-előkészítő tanulmány helyiségi-igény táblázatában heti 12 órányi, azaz 40 %-os kihasználtsággal szerepel ez a szakterem. Az informatika mutatója ennél alacsonyabb, heti 10 óra, 30%. A táncterem és gyakorlati foglalkozások műhelyei is csak 16 órában működnének szaktermi funkciójukban. A 16 osztályos iskolákban az alacsony óraszámú szaktárgyak munkaerő-gazdálkodási problémát is felvetnek, hiszen egy fizika-kémia szakos tanárnak csak a kötelező óraszama 72%-a erejéig biztosítható szakóra. E két szempont alapján érdemes megfontolni a 24 osztályos iskolai egységek létrehozását (vagy más megoldásokat), persze annak szem előtt tartásával, hogy minden iskola egy önálló univerzum a maga közösségi értékeivel. Az önkormányzat felelőssége viszont, hogy hosszú távon fenntartható, finanszírozható rendszert hozzon létre.

A kapacitástervezés szempontjából lényeges eldönteni azt is, hogy kíván-e a város szegregált gyógypedagógiai osztályokat működtetni, illetve azt, hogy milyen középfokú képzést szeretne nyújtani, melyik évtől, és mely tanulói körnek. Inkább a szakképzést vagy a tehetséggondozó gimnáziumi képzést preferálja, esetleg mindkettőt szívesen vállalja, és tudja vállalni hosszú távon. Ugyanis mindhárom feladat (SNI, szakképzés, gimnáziumi képzés) tanteremszám növekedést generál:

TANULÓCSOPORTOK

	Általános Iskola								Szakképzés			Gimnázium				SNI	Ö			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Ö	9.	10.	11.	0.	9.	10.			11.	12.	
2011/2012	6	6	6	4	4	4	4	4	38	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	38
2012/2013	7	6	6	6	4	4	4	4	41	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	41
2013/2014	8	7	6	6	6	4	4	4	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	45
2014/2015	8	8	7	6	6	6	4	4	49	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	49
2015/2016	8	8	8	7	6	6	6	4	53	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	53
2016/2017	8	8	8	8	7	6	6	6	57	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	57
2017/2018	8	8	8	8	8	7	6	6	59	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	59
2018/2019	8	8	8	8	8	8	7	6	61	1	0	0	1	0	0	0	0	0	4	63
2019/2020	8	8	8	8	8	8	8	7	63	1	1	0	1	2	0	0	0	0	4	68
2020/2021	8	8	8	8	8	8	8	8	64	1	1	1	1	2	2	0	0	0	4	72
2021/2022	9	8	8	8	8	8	8	8	65	1	1	1	1	2	2	2	0	0	4	75
2022/2023	9	9	8	8	8	8	8	8	66	1	1	1	1	2	2	2	2	0	4	78
2023/2024	9	9	9	8	8	8	8	8	67	1	1	1	1	2	2	2	2	0	4	79
2024/2025	9	9	9	9	8	8	8	8	68	1	1	1	1	2	2	2	2	0	4	80
2025/2026	9	9	9	9	9	8	8	8	69	1	1	1	1	2	2	2	2	0	4	81
2026/2027	9	9	9	9	9	9	8	8	70	1	1	1	1	2	2	2	2	0	4	82
2027/2028	9	9	9	9	9	9	9	8	71	1	1	1	1	2	2	2	2	0	4	83
2028/2029	9	9	9	9	9	9	9	9	72	1	1	1	1	2	2	2	2	0	4	84

Kérdés, hogy a lakosság igényeit magas színvonalon kielégíteni képes középfokú képzés elindításával lehet-e várni 2018-ig, amikorra elkészül az új 16 tantermes iskola és várhatóan befejeződik a két régi iskola felújítása is. Annak eldöntésében, hogy legyen-e, mikortól legyen középfokú képzés, és melyik változata, érdemes megkérdezni a családokat is. Hasonlóan fontos lenne megtudni, hogy a lehetséges emelt szintű képzések közül, melyikre volna a legnagyobb érdeklődés. (sport, idegennyelv, művészetek, természettudomány, matematika, informatika) Azért érdemes a hangsúlyokat kijelölni, mert az emelt szintű képzések személyi és tárgyi feltételeinek megteremtése több évet vesz igénybe és nem utolsó sorban befolyásolja az építészeti tervezőmunkát is. Pl. amelyik iskolához a leginkább illeszthető egy városi sportszarnok feladatait is ellátni képes tornaszarnok, érdemes megfontolni tanmedence építését és emelt szintű testnevelés képzés indítását vagy sportiskolát létrehozni. Ugyanitt lehetne pl. Hidroterápiás Rehabilitációs Gimnasztikát (Lakatos Katalin által jegyzett HRG terápia) biztosítani az SNI gyermekek számára. Vagy a nemzetiségi német nyelvoktatásban hosszú évek óta nagy tapasztalatot felhalmozó torbágyi iskola profilja lehetne az emelt szintű nyelvoktatás német és angol nyelvből. A hely jellege, az épület adottságai a Sándor kastélyt predesztinálják egyfajta művészeti központ szerep betöltésére, nyitott intézményként az egész város számára. Tehát érdemes volna szakmai súlypontokat kialakítani a város különböző pontjain, ahol a személyi és tárgyi feltételek koncentrációja is megvalósulhatna, illetve valamennyi intézmény rendelkezne valamely egyedi vonzerővel.

Mennyit kell építeni ahhoz, hogy a kötelező és az önként vállalt közoktatási feladatokat teljes körűen, jó színvonalon elláthassa a város?

A kérdés megválaszolásához térjünk vissza a kiinduló táblázathoz, és tegyük mellé a lehetséges oktatási helyszíneken kialakítható tanterem-kapacitást. Először tekintsük át csak a kötelező alapfokú oktatást:

TANULÓCSOPORTOK

TANTERMEK

Általános Iskola

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Ö	Bia	Torb.	Szily		Ref.	Ö	Létszám	Férőhely	Kapacitás
2011/2012	6	6	6	4	4	4	4	4	38	16	15	3	0	0	34	988	884	-4
2012/2013	7	6	6	6	4	4	4	4	41	16	15	5	0	0	36	1066	936	-5
2013/2014	8	7	6	6	6	4	4	4	45	16	0	7	16	0	39	1170	1014	-6
2014/2015	8	8	7	6	6	6	4	4	49	0	16	8	16	8	48	1274	1248	-1
2015/2016	8	8	8	7	6	6	6	4	53	0	16	8	16	8	48	1378	1248	-5
2016/2017	8	8	8	8	7	6	6	6	57	16	16	8	16	8	64	1482	1664	7
2017/2018	8	8	8	8	8	7	6	6	59	16	16	8	16	8	64	1534	1664	5
2018/2019	8	8	8	8	8	8	7	6	61	16	16	8	16	8	64	1586	1664	3
2019/2020	8	8	8	8	8	8	8	7	63	16	16	8	16	8	64	1638	1664	1
2020/2021	8	8	8	8	8	8	8	8	64	16	16	8	16	8	64	1664	1664	0
2021/2022	9	8	8	8	8	8	8	8	65	16	16	8	16	8	64	1690	1664	-1
2022/2023	9	9	8	8	8	8	8	8	66	16	16	8	16	8	64	1716	1664	-2
2023/2024	9	9	9	8	8	8	8	8	67	16	16	8	16	8	64	1742	1664	-3
2024/2025	9	9	9	9	8	8	8	8	68	16	16	8	16	8	64	1768	1664	-4
2025/2026	9	9	9	9	9	8	8	8	69	16	16	8	16	8	64	1794	1664	-5
2026/2027	9	9	9	9	9	9	8	8	70	16	16	8	16	8	64	1820	1664	-6
2027/2028	9	9	9	9	9	9	9	8	71	16	16	8	16	8	64	1846	1664	-7
2028/2029	9	9	9	9	9	9	9	9	72	16	16	8	16	8	64	1872	1664	-8

A fenti táblázat két erős feltételezésen alapszik: 1. Legkésőbb 2014-re megépül a református iskola, de nem indul el valamennyi évfolyama, ezért átmenetileg befogadja az építkezés miatt otthontalanná váló önkormányzati osztályok egy részét. 2. A Szily kastélyban kialakítható 8 tanterem, és az udvarán épül meg egy új 16 tantermes iskola. Ez az együttes 24 tantermes iskolaként működne, ami rugalmas szervezeti megoldások lehetőségét hordozza. Ha a 2020-ig tartó időszakot nézzük, a rendszer teljesen egyensúlyban van. A második ütemként is felfogható 2021-2028-as időszakban, tekintettel a szakterem nagy számára, még 72 tanulócsoport esetén is tud funkcionálni a rendszer.

Most nézzük ugyanezt a nem kötelező feladatokkal kibővítve (középfok, SNI):

TANULÓCSOPORTOK

TANTERMEK

Általános Iskola Szakképzés Gimnázium

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Ö	9.	10.	11.	0.	9.	10.	11.	12.	SNI	Ö	Bia	Torb.	Szily	Ref.	NY	Ö	Kapacitás		
2011/2012	6	6	6	4	4	4	4	4	38	0	0	0	0	0	0	0	0	4	42	16	0	16	3	0	0	0	35	-7
2012/2013	7	6	6	6	4	4	4	4	41	0	0	0	0	0	0	0	0	4	45	16	0	16	5	0	0	0	37	-8
2013/2014	8	7	6	6	6	4	4	4	45	0	0	0	0	0	0	0	0	4	49	16	0	16	7	0	0	0	39	-10
2014/2015	8	8	7	6	6	6	4	4	49	0	0	0	0	0	0	0	0	4	53	16	0	0	8	16	8	0	48	-5
2015/2016	8	8	8	7	6	6	6	4	53	0	0	0	0	0	0	0	0	4	57	16	0	16	8	16	8	0	64	7
2016/2017	8	8	8	8	7	6	6	6	57	0	0	0	0	0	0	0	0	4	61	0	0	16	8	16	8	0	48	-13
2017/2018	8	8	8	8	8	7	6	6	59	0	0	0	0	0	0	0	0	4	63	0	0	16	8	16	8	0	48	-15
2018/2019	8	8	8	8	8	8	7	6	61	1	0	0	1	0	0	0	0	4	67	16	4	16	8	16	8	0	68	1
2019/2020	8	8	8	8	8	8	8	7	63	1	1	0	1	2	0	0	0	4	72	16	4	16	8	16	8	0	68	-4
2020/2021	8	8	8	8	8	8	8	8	64	1	1	1	1	2	2	0	0	4	76	16	4	16	8	16	8	0	68	-8
2021/2022	9	8	8	8	8	8	8	8	65	1	1	1	1	2	2	2	0	4	79	16	4	16	8	16	8	0	68	-11
2022/2023	9	9	8	8	8	8	8	8	66	1	1	1	1	2	2	2	2	4	82	16	4	16	8	16	8	16	84	2
2023/2024	9	9	9	8	8	8	8	8	67	1	1	1	1	2	2	2	2	4	83	16	4	16	8	16	8	16	84	1
2024/2025	9	9	9	9	8	8	8	8	68	1	1	1	1	2	2	2	2	4	84	16	4	16	8	16	8	16	84	0
2025/2026	9	9	9	9	9	8	8	8	69	1	1	1	1	2	2	2	2	4	85	16	4	16	8	16	8	16	84	-1
2026/2027	9	9	9	9	9	9	8	8	70	1	1	1	1	2	2	2	2	4	86	16	4	16	8	16	8	16	84	-2
2027/2028	9	9	9	9	9	9	9	8	71	1	1	1	1	2	2	2	2	4	87	16	4	16	8	16	8	16	84	-3
2028/2029	9	9	9	9	9	9	9	9	72	1	1	1	1	2	2	2	2	4	88	16	4	16	8	16	8	16	84	-4

A 6. oldalon található táblázatból egyértelműen látszik, hogy mekkora kapacitás igénye van a nem kötelező közoktatási feladatoknak. Azt kell felmérni, hogy van-e reális esély megteremteni a középfokú oktatást, kell-e, szabad-e ezzel a kérdéssel most foglalkozni, vagy pedig el kell halasztani az erről szóló döntést a 2014 utáni időszakra azzal az elvi elköteleződéssel, hogy a nyugati lakópark melletti terület legyen potenciális helyszíne egy újabb 16 osztályos iskolának. Másik lehetséges változat szerint, ha a Sándor kastélyhoz az eredetileg tervezett 16 osztályhoz még négy vagy inkább 8 tantermet hozzá lehetne építeni, ott megvalósulhatna vagy egy négy évfolyamos, vagy egy nyolc évfolyamos gimnáziumi, illetve 3 vagy 4 évfolyamos szakképzés.

A többi gyermekkel együtt nem oktatható SNI tanulók képzését a környékbeli településekkel közösen kellene átgondolni. Képes-e, akar-e Biatorbágy egy minden tekintetben színvonalas gyógypedagógiai feladatot ellátni akár intézményfenntartói társulás keretében a környező kistelepüléseknek is szolgáltatást nyújtva. Ha igen, akkor az építészeti tervezés során figyelemmel kell lenni ennek szakmai követelményeire is.

Mikor, mennyi idő alatt épülhetnek meg az iskolák?

A 2011-es beiskolázás következtében kialakult helyzet szükségessé tette egy új oktatási helyszínnel kibővíteni az intézményrendszert. Ez a tény, valamint az, hogy a Szily kastélynak nem sikerült új funkciót találni vagy értékesíteni, kézenfekvővé tette, hogy a régi mezőgazdasági szakiskola tantermeinek helyreállításával ez legyen a harmadik oktatási helyszín a városban. A következő két-három évben egyre több tanteremre lesz szüksége nem csak az általános iskolának, hanem a PMAMI-nak is, ami szintén ebben az épületben látszik biztosíthatónak. Ha itt megkezdődik egy újjáépítés, akkor oly módon érdemes azt elvégezni, hogy a rehabilitált terület kapcsolódhasson az új iskolához. Ez annál is inkább kézenfekvő, mert a kastélyhoz tartozó terület alkalmas az új iskola megépítésére. Tehát az iskolaépítés folyamata már ebben az évben elkezdődik, és a felújításokkal együtt minimum egy évtizeden át tartani fog. Mindez generálja azt a feladatot, hogy az érdekelteket mielőbb be kell vonni a projekt előkészítésébe, és kommunikációs tervet kell készíteni, mert az elérni kívánt cél túl hosszú idő alatt valósul meg.

Miből, mekkora összegből épülhetnek meg az iskolák?

Ez a kérdés látszólag nem tartozik az oktatás szakmai kompetenciájába, de ha meggondoljuk, hogy az eddigi tapasztalatok alapján egy évtizeden belül csak egyszer lehet pályázati forráshoz és hitelhez jutni egy ilyen nagyszabású projekt pedagógiai részének megtervezéséhez szükséges annak pontos ismerete, hogy hány iskolában, mekkora intézményi kapacitásban, milyen oktatási kínálatban lehet gondolkodni. Közismert, hogy az iskola jelenleg 80 %-os kihasználtsággal működik. A felső tagozat vonzóvá tételének csak egyik eleme a korszerű oktatási környezet megteremtése, jelentős szakmai megújulás menedzselésére is szükség van annak érdekében, hogy az új iskolák megteljenek diákokkal. A rendelkezésre álló forrás nagyságrendje meghatározza a középiskolai képzés indításának feltételeit. Lehetséges, hogy erre egyáltalán nem jut pénz, vagy olyan távoli időpontban, ami irrelevánssá teszi a róla való gondolkodást jelen projekt keretében. Tehát a rendelkezésre álló forrás ismerete határozza meg a projekt szakmai pillérének tervezését.

Hol lesznek iskolák Biatorbágyon ?

Mint azt korábban említettük, illetve a táblázatokból is kiderül, a jelenlegi két épület mellett első sorban a Szily kastélyt látjuk alkalmasnak az új iskola elhelyezésére. Ami a lakóhely és az iskola közötti gyalog bejárható távolságot illeti, jó választás a nyugati lakópark melletti telkek egyike is, ezt azonban anyagi okokból inkább egy tíz évnél távolabbi jövőben látjuk megvalósíthatónak. Mind a Sándor kastélyt, mind a Szily kastélyt alkalmasnak látjuk olyan, 16 osztályosnál nagyobb iskola működtetésére, amely az oktatásszervezési szempontból hatékonyabb működést az épület tagoltsága miatt úgy képes megvalósítani, hogy nem sérül a családi, közösségteremtő lelkület.

2011. május 15.

Ihászné Pálfi Katalin